

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	денна/заочна	Навчальний рік/семестр	2024/2025 III
-----------------------------	-----------------	-----------------------	---------------------	-------------------------------	--------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Економічна теорія
Кафедра	Обліку і аудиту
Освітня програма	Туризм
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 3 Лекції: 26 Практичні (семінарські) заняття: 10 Лабораторні заняття: - Самостійна робота: 54
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Бачо Р.Й. – д.е.н., проф., bacho.robert@kmf.org.ua Чизмар І.І. – доктор філософії з економіки, csizmar.ivan@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Базові знання з математики
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	Розвиток сучасної економіки визначає потребу теоретичного усвідомлення та аналізу змісту сучасних економічних процесів. А сучасні реалії глобалізації, соціалізації, гуманізації, інтелектуалізації, екологізації та інформатизації суспільного життя породжують потребу розвитку економічного знання, всебічному осмисленню економічних процесів як визначальної складової людського життя. Вивчення мікро- та макроекономіки сприяє формуванню у студентів актуальних економічних знань та озброєнню їх теоретичними інструментами прийняття ефективних та обґрунтованих рішень у професійній діяльності майбутніх фахівців. Мета дисципліни – отримання студентами ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення й економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення, пов'язані з їх майбутньою професійною діяльністю. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набувати наступних важливих складових компетентності:

загальні компетентості:

K02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

K04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації.

Очікувані програмні результати навчальної дисципліни:

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

Тематика курсу:

1. Предмет і метод економічної теорії.
2. Виробництво. Фактори виробництва. Крива виробничих можливостей.
3. Економічні системи. Ринкова економіка. Роль держави в економіці
4. Гроші. Роль грошей у ринковій економіці. Ціни
5. Основи аналізу попиту та пропозиції
6. Витрати виробництва
7. Ринок досконалої конкуренції
8. Ринки недосконалої конкуренції.
9. Основи макроекономіки. Макроекономічні показники
10. Сукупний попит та сукупна пропозиція
11. Споживання, заощадження та інвестиції
12. Безробіття. Інфляція
13. Фіскальна політика
14. Гроші та банківництво
15. Монетарна політика
16. Економічне зростання

Критерії контролю та оцінювання результатів навчання

Поточний контроль																	Сума	
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	МКР 1	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	МКР2	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	5	5	5	10	
Семестрові завдання					Бали			Критерії оцінювання										
Змістовий модуль I					0-50			Усього 50 балів, 10 з яких за Модульну контрольну роботу										
Змістовий модуль II					0-50			Усього 50 балів, 10 з яких за Модульну контрольну роботу										

Зокрема:		
Тестування, розв'язок практичних/ ситуативних завдань (протягом семестру під час проведення аудиторних занять, оцінюється сумою набраних балів)	0-50 (Змістовий модуль 1) 0-50 (Змістовий модуль 2)	Проводиться на кожному практичному занятті шляхом виконання завдань (тестування, розв'язок практичних/ ситуативних завдань), отриманих в процесі навчання. Оцінка за практичне заняття: 2 бал – за тестування; 3 бали – за виконання практичних/ситуативних завдань. <i>Критерії оцінювання для тестових завдань:</i> 0,1 бала - правильна відповідь. <i>Критерії оцінювання для практичних/ ситуативних завдань:</i> 3 бали – здобувач освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом з дисципліни, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст завдань; 2 бали - здобувач освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст завдань. Однак при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. 1 бал - здобувач освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно і поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час відповідей, недостатньо розкриває зміст завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. 0 балів - не володіє матеріалом. Самостійна робота - додаткове опрацювання матеріалу за темами дисципліни поза межами наданого лектором, з додаткових джерел. Здобувачі освіти мають можливість додатково опрацьовувати матеріал та аргументовано його викладати. Самостійна робота оцінюється додатковим балом, що сприяє стимулюванню здобувачів освіти до більш глибокого вивчення предмету та активної участі у процесі навчання.
Модульна контрольна робота (проводиться у письмовій формі двічі за семестр по закінченню кожного змістового модуля.)	0-10 (Змістовий модуль 1) 0-10 (Змістовий модуль 2)	Включає: - три теоретичних питань – 2 бали (кожен з них); - одне практичне завдання – 4 бали. Оцінка знань з теоретичного питання має рівні від 0 до 3 балів: 3 бали – вичерпний виклад змісту питання із вмінням робити висновки; 2 бали – правильний, але не досить повний виклад змісту питання, допущено помилки і неточності; 1 бал – характер відповіді дає підставу стверджувати, що здобувач вищої освіти неправильно зрозумів зміст питання і тому не відповів на нього по суті, припустившись грубих помилок у змісті відповіді; 0 балів – здобувач вищої освіти не знає правильної відповіді. Практичне завдання в модульній контрольній роботі оцінюються у 4 бали, у т.ч.: ✓ від 0 до 2 балів – за правильність проведених розрахунків і отриманих результатів; від 0 до 2 балу – за вміння формулювати обґрунтовані висновки за результатами завдання.
Всього	100	
Заочна форма навчання		
Контрольна робота	0-100	Поточний контроль для заочної форми навчання передбачає виконання комплексного завдання. Письмова контрольна робота включає: - теоретичну частину (комплекс завдань тестового плану, вибір правильності/неправильності тверджень, пошуку відповідної пари економічних категорій та відповідних визначень) - 80 балів (по 0,5 балів на кожну правильну відповідь); - практичну частину – 20 балів;

		Практична частина у контрольній роботі оцінюються в 10 балів, у тому числі: від 0 до 10 балів – за правильність проведених розрахунків і отриманих результатів, повноту визначення чинників тощо; від 0 до 10 балів – за вміння формулювати обґрунтовані висновки за результатами завдання.	
Підсумковий контроль: екзамен (в усній формі).*	0-40	Екзаменаційний білет складається із двох теоретичних питань (по 10 балів кожне) та практичного завдання (20 балів). Кожне теоретичне питання оцінюються у 10 балів за такими критеріями оцінювання: 10 балів – вичерпний виклад змісту питання; відповідь логічно структурована; висновки чітко сформульовані, аргументовані та обґрунтовані; термінологія використовується правильно; присутні додаткові приклади для аргументації. 9 балів – вичерпний виклад змісту питання з окремими несуттєвими неточностями; відповідь логічна, місцями менш структурована; висновки аргументовані, але трохи поверхневі; термінологія здебільшого правильна, можливі незначні помилки. 8 балів – питання розкрито в основному, є незначні упущення або несуттєві помилки; відповідь структурована, місцями порушена логіка; висновки недостатньо аргументовані; термінологія використовується з окремими неточностями. 7 балів – основна ідея питання розкрита не в повному обсязі; виклад недостатньо структурований; висновки поверхневі або недостатньо чіткі; термінологія використовується, присутні окремі помилки. 6 балів – відповідь має загальний характер без деталізації; виклад слабо структурований, можливі логічні суперечності; висновки відсутні або зроблені поверхово; термінологія використовується непослідовно, з помилками. 5 балів – розкрито лише основні аспекти питання; значна частина змісту упущена; відповідь неструктурована, можливі повторення чи непослідовності; висновки відсутні або некоректні; термінологія містить значні помилки. 4 бали – основні аспекти викладено правильно, але недостатньо повно; виклад незрозумілий, без чіткої структури; висновки відсутні або не стосуються суті питання; термінологія містить значну кількість суттєвих помилок. 3 бали – виклад неповний, допущено грубі помилки, логічні суперечності; відповідь нечітка; відсутні висновки; термінологія використовується некоректно. 2 бали – зміст відповіді свідчить про неправильне розуміння питання; відповідь не по суті, без структури та логіки; висновки відсутні; термінологія некоректна або зовсім не використовується. 1 бал – відповідь не містить суттєвих елементів правильної відповіді; виклад незрозумілий; висновки відсутні; здобувач освіти виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні; термінологія не використовується. 0 балів - здобувач вищої освіти не знає правильної відповіді. Практичне завдання в екзаменаційному білеті оцінюється у 20 балів за підсумком балів: від 0 до 10 балів – за правильність проведених розрахунків та отриманих результатів (залежно від кількості дій та умови завдання); від 0 до 10 балів – за вміння формулювати обґрунтовані висновки за результатами розв'язку завдання.	
Загальна кількість балів	100 балів		

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: змістовний модуль 1 – 50 балів; змістовний модуль 2 – 50 балів; разом 100 балів. Форма контролю: залік.

**Необхідний мінімум для допуску до заліку – 35 балів.*

Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання здобутих у неформальній та інформальній освіті згідно «Положення про порядок визнання в результатів навчання отриманих в неформальні і інформальній освіті ЗУІ». Вони можуть самостійно проходити

навчання на платформах Prometheus, Coursera та інших ресурсах, обираючи курси, семінари, вебінари та тренінги з тематики дисципліни. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами щодо освітньої компоненти та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Політика щодо академічної доброчесності:

Здобувачу рекомендовано повною мірою дотримуватися "Положення про академічну доброчесність в Закарпатському угорському інституті імені Ференца Ракоці II".

Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Для викладання даної дисципліни використовується сучасне мультимедійне обладнання.
Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси	Основна література 1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Підручник. Книга 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Львів, Апріорі, 2020. 583 с. 2. Базілінська О. Я., Мініна О. В. Мікроекономіка: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2019. 348 с. 3. Бачо Роберт, Потокі Габор. Економічна теорія: мікроекономіка. Навчальний-методичний посібник. Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, Берегове, 2024. 201 с. 4. Бачо Р. Й., Чизмар І. І. Методичні рекомендації до практичних робіт з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання, галузь знань: 24 «Сфера обслуговування», спеціальність: 242 «Туризм і рекреація», освітня програма: «Туризм». Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, Берегове, 2024. – 70 с. 5. Бачо Р. Й., Чизмар І. І. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання, галузь знань: 24 «Сфера обслуговування», спеціальність: 242 «Туризм і рекреація», освітня програма: «Туризм». Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II, Берегове, 2024. – 118 с. 6. Бріль М. С., Кліменко О. М., Лісна І. Ф. Політична економія: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 280 с. 7. Грантківська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 672с. 8. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка: навч. посіб. / Мацелюх Н.П. та ін. Ірпінь, 2020. 298 с. 9. Фісуненко Н. О., Альошина Т. В., Сидоров О. А., М'ячин В.Г. Макроекономіка: навч. посіб. Дніпро: ДДУВС, 2023. 148 с.

10. Яворська Ж. Б. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни «Основи економічної теорії». Львів. 2023. 119 с. URL: <https://lma.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/yavorska-posibnyk-osnov-ekont-teoriyi.pdf>

Додаткова література

1. Макаренко М.І., Семененко Т.О., Петрушенко Ю.М. Макроекономіка: підручник. 2-ге вид., переробл. Суми: Сумський державний університет, 2021. 307с.
2. Макроекономіка : навч. посіб. / за ред. проф. С.І. Архієресва – Х : Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 216 с.
3. Макроекономіка. Мікроекономіка : практикум / О. М. Кібік, Є. В. Редіна, Ю. В. Хаймінова та ін. – Одеса, 2020. – 76 с.
4. Панчишин С. Макроекономіка: Навч. посібник / Степан Панчишин. – 4-те вид., виправлене і доповнене. – Львів: Априорі, 2022. – 524с.
5. Мікроекономіка: навч. посіб./О.С. Яцюк; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. Івано- Франківськ: ІФНТУНГ, 2021. 189 с.
6. Мікроекономіка: опор. конспект лекцій / А.Г. Герасименко, Н.В. Квіцинська. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2020. 104 с.
7. Палійчук Є.С. Мікроекономіка. Тестові завдання. Ужгородський національний університет. 2021. 30 с.
8. Бачо Р. Теоретичні підходи до визначення причин інфляції в новітніх умовах. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. №5. 2024. с. 13-20.
9. Міністерство фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
10. Рахункова палата України. URL : <http://www.ac-rada.gov.ua/>
11. Ющенко В. Гроші: розвиток попиту та пропозиції в Україні. Київ : Скарби, 2020. 335 с.
12. Туленков М. В. Ринок праці в інституціональному вимірі М. В. Туленков, А. В. Зарицька Ринок праці та зайнятість населення. 2019. № 4.
13. Bacsó Róbert. Ukrajna és Magyarország külkereskedelmi kapcsolatai háború idején. Acta Academiae Beregasaiensis. Economics. №6. 2024. 13-21 о.